
Opatření děkanky FHS UK č. 5/2025

Název:	Statut Komise pro etiku ve výzkumu Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy
K provedení:	Opatření rektora Univerzity Karlovy č. 18/2025: Statut a jednací řád Komise pro etiku ve vědě a výzkumu Univerzity Karlovy
Účinnost:	1. srpna 2025
Přílohy:	Příloha č. 1 : Zásady pro posuzování etických aspektů a schvalování výzkumných projektů na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy
	Příloha č. 2 : Minimální obsah formuláře Žádosti o posouzení etických aspektů výzkumného záměru / již získaného projektu

Statut Komise pro etiku ve výzkumu Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy

Čl. 1: Úvodní ustanovení

V souladu s Opatřením rektora Univerzity Karlovy č. 18/2025: Statut a jednací řád Komise pro etiku ve vědě a výzkumu Univerzity Karlovy vydávám toto opatření.

Čl. 2: Obecná ustanovení

1. Děkanka nebo děkan Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy (dále jen „fakulta“) zřizuje Komisi pro etiku ve výzkumu Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy (dále jen „komise“). Komise je poradním orgánem děkanky nebo děkana; administrativní podporu jí poskytuje Oddělení pro vědu, výzkum a ediční činnost fakulty.
2. Statut vymezuje poslání, složení a činnost komise.
3. Rozhodnutí komise jsou činěna objektivně, nestranně a bez předsudků. Komise staví na zásadách rovného přístupu při posuzování a schvalování projektů, a to bez ohledu na obor či status žadatele nebo žadatelky. Členové a členky komise nesmí být v rozhodovacím procesu ovlivněni osobními vazbami nebo konflikty zájmů.
4. Členové a členky komise mají povinnost zachovávat mlčenlivost o informacích a skutečnostech, které se dozví v souvislosti se svým členstvím v komisi. Povinnost zachovávat mlčenlivost trvá i po zániku členství v komisi.

Čl. 3: Poslání komise

1. Komise posuzuje etické aspekty projektových záměrů podávaných nebo projektů již získaných zaměstnanci, žadateli o grantovou podporu nebo studujícími fakulty jakožto žadateli, hlavními řešiteli nebo koordinátory výzkumných projektů nebo řešiteli studentských kvalifikačních prací. U spoluřešitelských projektů řízených jinou institucí než fakulta, Komise posuzuje etické aspekty části příslušného návrhu projektu nebo již získaného projektu, která se bude uskutečňovat na fakultě. Komise má při svém jednání na paměti interdisciplinární charakter výzkumu na fakultě. Při posuzování etických aspektů projektů má na mysli nejen lidské subjekty, ale i zvířata a materiály jakož i životní prostředí.
2. Komise ve své činnosti vychází z principů vyjádřených ve Statutu Univerzity Karlovy, zejména pak jeho preambule, Etického kodexu Univerzity Karlovy, relevantních vnitřních předpisů univerzity, zejména Opatření rektora č. 18/2025, a dalších dokumentů, mj. Evropské charty pro výzkumné pracovníky a Evropského kodexu chování pro vědeckou integritu. Komise dále zohledňuje právní předpisy České republiky a předpisy a zadávací dokumentaci poskytovatelů podpory. Členové komise ve své činnosti zohledňují etické kodexy a doporučení příslušných oborů a oborových organizací, ve kterých působí.
3. Komise vychází ze Zásad pro posuzování etických aspektů výzkumných projektů a jejich schvalování na FHS UK, jež jsou Přílohou č. 1 tohoto opatření.
4. Komise podporuje a aktivně přispívá k porozumění, zvyšování povědomí, budování znalosti i respektování etických standardů ve výzkumu na fakultě.

5. Na žádost děkanky či děkana fakulty vydává komise stanoviska k etickým aspektům výzkumné činnosti zaměstnanců a studujících fakulty.

Čl. 4: Složení komise

1. Členy a členkami komise mohou být pouze akademičtí a vědecktí pracovníci fakulty, případně jiných fakult a součástí Univerzity Karlovy.
2. Komise má nejméně pět a nejvýše devět členů.
3. Členy komise jmenuje děkanka či děkan fakulty na funkční období tří let. Děkanka může člena či členku komise kdykoli odvolat.
4. Členové a členky komise mohou být jmenováni nejvýše na dvě bezprostředně po sobě následující funkční období.
5. Předsedu a místopředsedu komise z řad členů a členek komise jmenuje a odvolává děkanka nebo děkan fakulty.
6. Členství v komisi před ukončením funkčního období zaniká vzdáním se členství písemným prohlášením do rukou děkanky či děkana, nebo odvoláním člena nebo členky děkankou či děkanem.
7. Administrativní podporu činnosti komise poskytuje Oddělení pro vědu, výzkum a ediční činnost fakulty.

Čl. 5: Postup přijímání žádostí o posouzení

1. Komise posuzuje etické aspekty výzkumných záměrů před započítáním výzkumu nebo ve výjimečných, důkladně zdůvodněných případech již probíhajících výzkumných záměrů na základě individuálního posouzení žádosti, kterou jí předkládají navrhovatelé nebo koordinátoři projektů, případně řešitelé odpovědní za fakultní část spoluřešitelského projektu nebo studující fakulty zpracovávající výzkum pro svou kvalifikační práci. Komise také posuzuje etické aspekty výzkumných záměrů nebo již získaných projektů na základě podnětu děkanky či děkana fakulty.
2. Žádosti o posouzení etických aspektů výzkumného záměru nebo již získaného projektu se předkládají na formuláři, který je veřejně dostupný na internetových stránkách fakulty. Minimální obsah formuláře stanovuje Příloha č. 2 tohoto opatření. Pokud externí poskytovatel, k němuž se návrh projektu podává, vyžaduje etické posouzení na vlastním formuláři, žadatel použije tento a současně do formuláře používaného fakultou doplní všechny údaje, které formulář externího poskytovatele neobsahuje.
3. Společně s formulářem žádosti o posouzení etických aspektů výzkumného záměru či již získaného projektu žadatel předkládá také:
 - a. Sdělení o způsobu ústního poskytnutí validních informací účastníkům výzkumu, jmenovitě o předpokládaném přínosu a případných rizicích spojených s výzkumem. Pokud bude ve výzkumu použit písemný informovaný souhlas, je nutné jej přiložit. Na internetových stránkách fakulty jsou zveřejněny vzorové písemné informované souhlasy ke stažení. Jejich modifikace s ohledem na konkrétní výzkum je však nezbytná.
 - b. Písemný souhlas se zpracováním osobních údajů, pokud se v navrhovaném projektu pracuje s osobními údaji účastníků výzkumu. Souhlas se zpracováním osobních údajů ovšem může být součástí písemného informovaného souhlasu.
 - c. Souhrnnou informaci o výzkumu, kterou řešitel nebo spoluřešitel projektu poskytne účastníkům výzkumu. Tato písemná souhrnná informace však nenahrazuje slovní poučení podle bodu a), nýbrž je jeho doplňkem.
 - d. Explicitní výčet rizik a přínosů vzniklých v souvislosti s účastí na výzkumném záměru (šetření v rámci výzkumného projektu).
 - e. Položky uvedené pod body a)–d) tohoto odstavce lze předložit jako jeden dokument. Položky uvedené pod body a)–c) tohoto odstavce lze předložit každou zvlášť nebo jako jeden dokument.
4. Navrhovatelé a řešitelé výzkumných záměrů jsou povinni předložit žádost o posouzení etických aspektů výzkumného záměru nebo již získaného projektu co nejdříve, u návrhů projektů nejpozději 35 dní před uzavěrkou soutěže, do které budou návrh podávat. V případě, že žádost předloží neúplnou nebo nesprávně vyplněnou, budou do sedmi dnů vyzváni k podání doplněné a opravené žádosti.
5. Studenti žádající komisi o posouzení etických aspektů projektu své kvalifikační práce tak činí pouze na základě písemného doporučení vedoucího práce. Jejich žádost musí obsahovat všechny výše uvedené náležitosti. V případě výzkumných záměrů, kde z hlediska etiky nehrozí pro účastníky žádné nebo jen minimální riziko, provádí jejich schválení vedoucí, resp. školitel kvalifikační práce.
6. Výzkumné záměry týkající se výzkumu na zvířatech nebo práce se zvířaty podléhají též schválení komise. Kritéria pro práci se zvířaty jsou zveřejněna na internetových stránkách komise.

Čl. 6: Jednání komise

1. Zasedání komise svolává předseda nejméně dvakrát ročně (obvykle v říjnu a březnu) a dále podle potřeby formou on site či online. Svolat zasedání komise může rovněž dle potřeby jakýkoli člen v případě, že získá souhlas nadpolovičního počtu členů komise. Předseda svolá jednání komise rovněž na žádost děkanky či děkana fakulty.
2. Zasedání komise je neveřejné a řídí jej předseda. V případě nepřítomnosti jej zastupuje a jednání řídí místopředseda. Zasedání se účastní členové a členky komise. Další osoby jsou oprávněny účastnit se zasedání na pozvání předsedy a členů a členek komise, a to v rozsahu stanoveném předsedou.
3. K usnášeníschopnosti komise je zapotřebí přítomnost nadpoloviční většiny všech jejích členů a členek, nejméně však čtyř. O stanovisku k etickým aspektům návrhu projektu nebo již získaného projektu komise rozhoduje hlasováním.

4. K rozhodnutí dochází hlasováním komise. Hlasování je platné, pokud hlasuje nadpoloviční většina všech členů a členek komise. Pro vyjádření souhlasu je potřeba kladné vyjádření nadpoloviční většiny všech členů a členek komise. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy, při nepřítomnosti předsedy hlas místopředsedy. Je-li kterýkoli člen nebo členka komise ve vztahu k projednávanému návrhu projektu či již řešenému projektu nebo k jeho řešitelům ve střetu zájmů ve smyslu Opatření rektora č. 49/2015 a Opatření rektora č. 55/2023, tuto okolnost bezodkladně nahlásí předsedovi (pokud je jím předseda, pak místopředsedovi) Komise a posuzování etických aspektů projektu se neúčastní.
5. Jednací jazykem komise je český jazyk. Pokud to vyžadují okolnosti, např. zahraniční navrhovatel projektu, který český jazyk neovládá, nebo požadavek poskytovatele předložit stanovisko komise v anglickém jazyce, příslušné části jednání probíhají a stanovisko se předkládá v anglickém jazyce.
6. Komise si může vyžádat účast žadatele při projednávání projektu. Komise si může vyžádat od žadatele doplnění informací potřebných k posouzení etických aspektů výzkumného záměru nebo již získaného projektu. Hlasování při zasedání komise se účastní výhradně členové komise.
7. Komise neposuzuje právní souvislosti a právní důsledky vyplývající z návrhů výzkumných záměrů, ani z jednání navrhovatelů výzkumných záměrů.
8. Komise může rozhodnout většinou všech svých členů a členek, že se žádosti o posouzení etických aspektů výzkumného záměru nebo již získaného projektu nebude zabývat, což žadatelům vždy písemně zdůvodní. Ke každému posuzovanému výzkumnému záměru či již získanému projektu komise vypracuje písemné stanovisko. Stanovisko vždy obsahuje číslo jednací a může být následující:
 - a. Výzkumný záměr neobsahuje náležitosti požadované pro posouzení komisí. Komise se žádostí o posouzení etických aspektů návrhu projektu nebo již získaného projektu nebude zabývat.
 - b. Komise vydá stanovisko s kladným vyjádřením k etickým aspektům výzkumného záměru nebo již získaného projektu, tj. projekt schválí.
 - c. Komise vydá stanovisko se záporným vyjádřením k etickým aspektům výzkumného záměru nebo již získaného projektu, tj. projekt neschválí.
 - d. Komise vydá stanovisko vyjadřující podmíněčné schválení výzkumného záměru a specifikuje oblasti nebo témata, která vyžadují doplnění či přepracování. Komise si vyžádá přepracování či doplnění projektu.
9. Vyjádření komise je vždy vydáno s podpisem předsedy nebo místopředsedy komise.
10. Komise je orgánem, který především posuzuje výzkumné záměry z hlediska ochrany účastníků výzkumu. Žadatelé musí zajistit, aby výzkumné záměry nepředstavovaly nepřiměřenou zátěž nebo riziko pro účastníky. Důležitým principem je poměrování potenciálního přínosu projektů a zátěže, kterou tyto projekty pro účastníky výzkumu představují.
11. Komise posoudí výzkumný záměr nebo již získaný projekt a vypracuje stanovisko do 30 dnů od podání žádosti o posouzení. V případě, že žádost byla podána neúplná nebo nesprávně vyplněná, lhůta se počítá ode dne podání opravené a doplněné žádosti.
12. Požádá-li o to písemně žadatel komisí zamítnutého výzkumného záměru nebo již získaného projektu, komise do 60 dnů od data podání žádosti vypracuje písemné zdůvodnění svého stanoviska.
13. Z jednání komise se pořizuje zápis, jehož součástí jsou anonymizované výsledky hlasování. Zápis je do 30 dnů od konání schůze zveřejněn na internetových stránkách fakulty.
14. Komise může jednat i prostřednictvím uzavřené elektronické konference (per rollam). Jednání per rollam se neuskuteční, vysloví-li s ním nesouhlas alespoň jedna třetina všech členů a členek komise. Jednání komise per rollam řídí předseda komise nebo předsedou pověřený jiný člen komise. Lhůta pro hlasování nesmí být kratší než čtyři pracovní dny od vyhlášení. Zápis ze zasedání per rollam komise schvaluje na svém nejbližším zasedání.

Čl. 7: Závěrečná ustanovení

1. Nedílnou součástí tohoto opatření je Příloha č. 1 a Příloha č. 2.
2. Tímto opatřením se k datu nabytí jeho účinnosti zrušuje opatření děkana fakulty č. 10/2018.
3. Toto opatření nabývá platnosti dnem podpisu.
4. Toto opatření nabývá účinnosti dne 1. srpna 2025.

V Praze dne 1. srpna 2025

doc. Věra Sokolová, M.A., Ph.D.
děkanka